

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In CAPITALĂ : Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
 DISTRICTE : " " " " 36 " " " 18 " " " 10 "
 STRĂINĂTATE : " " " " 48 " " " 24 " " " 12 "

Articolii nepublicați nu se înapoiază

PENTRU ABONAMENTE, ANUNCIURI și RECLAME a se adresa :

In ROMANIA : La administrațiune, Pasajul Român, Nr. 3 bis, București; și la corespondenții ziarului din județe.
 HAMBURG : La *Adolf Steiner*, Gänsemarkt, 58, Biroul central de anunțuri pentru Germania.
 Pentru FRANȚIA, ANGLIA, AUSTRO-UNGARIA și ITALIA : Se va adresa la *Agence Havas*, Paris.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pagina IV-a 30 bani
 Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei
 — Scrisorile nefrancate se refuză. —

Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

SCIRI TELEGRAFICE

DIU ZIARELE STRINE

Sofia, 25 Februarie.

Delegații bulgari pentru convenția comercială cu Serbia au remis colegilor lor serbi o scrisoare, în care declară, că înainte de a raporta guvernului lor nu pot primi propunerea serbă ca vitele cornute să poată fi introduse fără vamă în Bulgaria, fără să se fi făcut și Bulgariilor aceiași concesione. Guvernul bulgar nu consideră de rupe negocierile ci numai de amânate pentru cât-va timp.—Guvernul serb a adresat agentului său diplomatic din Sofia o telegramă însărcinându-l să declare guvernului bulgar că Serbia persistă ca delegații bulgari să accepte punctul privitor la importul de vite mari în Bulgaria.

Berlin, 26 Februarie.

Impăratul a numit pe ministrul comitei Herbert Bismark de locot. colonel și pe ministrul Gossler și pe comitei Wilhelm Bismark de maiori.

Stockholm, 25 Februarie.

Sgomotul despre viitoarea logodire a prințului Carol cu princessa Victoria, sora împăratului german, se desminte.

Caransebeș, 26 Februarie.

Alegerea episcopului român în locul reposedatului Ioan Popasu se va face în sinodul ce se va ține aici la 28 Aprilie, căci scaunul episcopal nu poate fi vacant mai mult de trei luni. Candidații sunt : protosingelul Filaret Musta, deputatul Ioan Beles și fostul profesor de teologie Ioan Nemoian, astăzi primar în Caransebeș.

Berlin, 26 Februarie.

Prințul Alexandru de Battenberg s'a cununat cu d-ra Loisinger deja la 26 Februarie în Mentone. Prințul va lua numele de comitei Hartena și se zice că se va stabili în străinătate. Cununia s'a făcut fără nici un sgomot, de unde se vede că prințul dorește ca pe viitor să trăiască în retragere de la orice viață publică. Deja în tinerețe ca prinț al Bulgariei el a făcut experiențe amare și de aceea de mult a renunțat la orice viață politică, ș'apoi, după întoarcerea sa din Bulgaria era fără avere ca fiu dintr'o căsătorie morganatică, cea ce de asemenea i-a cauzat decepțiuni și neplăceri. În urma acestora prințul a devenit serios, cam melancolic și de aceea s'a hotărât să-și caute pe viitor fericirea numai în viața privată, afară numai dacă nu l'va fi dat să tragă o dată spada pentru Germania, o hotărâre ce a exprimat-o mal de multe ori în circurile confidentiale.

Cel din jurul prințului știa că dansul era copriș de o profundă simpatie pentru cântăreața Curții din Darmstadt, d-ra Iohanna Loisinger, o dama prea frumoasă ce se bucura de cea mai mare simpatie în cercurile societății înalte din Darmstadt. Nu de mult d-ra Loisinger a obținut un concediu, s'a dus la Riviera, unde s'a și făcut cununia. D-ra Loisinger, ducându-se, la 1885 de la Lintz la opera curții din Darmstadt, a primit de la nașul său, generalul Martin Signorini, o recomandăție călduroasă către vechiul lui camarad de arme, prințul Alexandru de Hessa, tata prințului Alexandru de Battenberg, care ast-fel a făcut cunoștința ei. Se zice că mama prințului, princessa Iulia de Battenberg, născută contesa Haucke, s'a suferat mult de căsătoria fiului său, ba chiar s'ar fi înbolnăvit destul de rău.

Berlin, 26 Februarie.

Ziarul social-democrat *Berliner Volksblatt* publică un apel la renouirea de abonament, în care zice : «In primăvara aceasta va izbucni o luptă de simbrie sau a plătei muncel lucrătorilor, cum poate n'a văzut-o încă Berlinu până acum. În toate atelierile lumea e de acord, că nu mal e cu puțință a satisface cerințele vieții cu simbrile plătite până acum.» — La acestea *Nord. Allg. Zeitung* observă : «S'a dat lucrătorilor libertatea de coaliție, ca să-și poată apăra interesele lor economice și nimeni nu poate fi contra, dacă ea este folosită spre acest scop. Vorba poate fi numai, ca lupta pentru simbrie sau pentru prețul muncel să fie ținută curată de orice ingrediente politice. Dacă democrația socială nu se va amesteca, atunci nimeni nu va voi să o-

prească pe lucrători de a-și urmări interesele lor economice. Alt-fel ar sta însă lucrurile, dacă și acum democrația socială ar voi să abuzeze de dreptul de coaliție pentru scopurile sale politice de partid, de ex. dacă ar încerca deja de pe acum să-și corigă șansele la alegerile viitoare pentru Reichstag prin escitarea vre unei mișcări.»

București, 17 Februarie 1889

Se pare că o liniște, relativă fără indoială, domnește în acest moment printre răsvrățiii Parlamentului nostru.

După atâtea încercări vinovate, dintre care unele nici n'au fost încă mărturisite, ori descoperite la lumina mare, atât promotorii, cât și partizanii acestor sfociile de culise s'au convins, pare-se, atât de zădărnicia unor asemenea încercări, cât mai ales de nemulțumirile și protestările ce au ridicat din toate părțile.

Dar, să nu ne facem iluziuni, campania de răsturnare, întreprinsă de ambițioșii și de nesatisfăcuții din Camere, nu s'a sfârșit; și dacă zelul luptătorilor a scăzut oarecum, liniștea aceasta este numai la suprafață, căci în realitate aceleași apetituri și aceleași planuri de dărmare colcăesc și se dospesc, așteptând numai momentul bine găsit ca să izbucneasă cu mai mare furie și, cred dinșii, pe o scară mult mai întinsă.

Dela începutul sesiunii parlamentare, nesatisfăcuții pe deplin de noua stare de lucruri, aceia pe care i-am considerat câva timp amici sinceri, sprijinitori din convingere ai unui guvern la a căruia constituire contribuieră de bună voie și în măsura ce au voit, au mers gradat crescându-le necazul, mărindu-li-se ambițiunea, înmulțindu-li-se poftele de stăpânire fără margini, de domnie absolută peste tot și peste toți în această țară.

Nesimțindu-se destul de puternici ei singuri, n'au avut curajul să atace pe față guvernul, încercând a-i da un vot care să-l răstoarne, ci, din contra, au lucrat pe sub mână, ca cei mai ipocriți dușmani, cu toți aceia care, din temperament, de nevoie, ori din obicei erau adversarii indicați și statornici ai actualii stări de lucruri. Și astfel, avuserăm multă vreme ocaziunea d'a vedea pe prietenii de odinioară, cu care stătusem la sfat asupra nevoilor țării, cărora le dădusem partea lor de muncă și colaborățiune cinstită la marea operă de reformă în organizarea statului, avurăm ocaziunea să-i vedem ținând pe ascuns sfaturi cu cei mai neimpăcați dușmani ai guvernului actual, plănuid alianțe și coalițiuni, visând reconstituirea fostei opozițiuni-unite, chiar de dinșii formal și solemn desfăcută când le-a venit bine, și urmărind, nici mai mult, nici mai puțin, decât puterea cu orice preț și prin orice mijloace.

Și setea, și nerăbdarea lor d'a-și ajunge cât mai repede scopul, i-au împins, în ultimele momente de svircolare, să cerșească ajutor și să propună împerechieri cu grupuri care i-au respins cu indignare, punându-le la indoială și buna credință, și puterea d'a fi statornici în ce au contractat ori ce s'ar întâmpla.

Suprema încercare o făcură, acești partizani ai satrapielor din județe și ai vânătoare de funcțiuni și de favoruri, în cele din urmă zile ale sesiunii ordinare. Neștiind soarta ce-i așteaptă, necunoscând intențiunile guvernului în asemenea cestiune, ei crezură că trebuie să joace totul pentru tot, acum când se temeă de ceva mai rău decât d'o simplă închidere a sesiunii ordinare... De aceia îi vizerăm ținând întruniri intime înfierbântate, unde și-au desvleuit, în cea mai mare parte, scopurile și intențiunile, ne-a fost dat să-i vedem de asemenea bătând la ușă străine și la ferestrele cui nu țiar fi trecut prin minte, numai să reușească d'a întruni, ori cum și pe ori cât timp, numărul de bile negre trebuincioase, cu care socoteau ei că vor putea răsturna guvernul și pune mâna pe situațiune.

Zelul exagerat, poate, frigurile cu care lucrau din răspuțeri și mai ales puțină temeinicie a motivelor de supărare, iar mai presus de toate ținta joasă ce urmăreau să realizeze, toate aceste simptome și manifestări ale unei stări sufletești înrăutățite și inveninate de nesatisfacerea unor poftes brutale, ajunse adevărat chin pentru dinșii, au deschis, se vede, ochii multora din cei pe care i furase prestigiul neexplicabil al unui nume și puterea unui curent pornit așa într-o direcțiune; — cei mai mulți, până și din aceia care păreau conștienți de fapta lor, au dat înapoi și sunt pe cale a reveni la sentimente mai bune ș'a recunoaște, prin purtarea lor viitoare, marea greșală ce erau să facă de urmaș purtarea începută într'un moment de necaz și de rătăcire.

Să sperăm că aceste bune dispozițiuni vor stărui în mintea multora și că se va lămurii, odată pentru totd'auna și definitiv, cine vrea să se înjuge la greaua muncă de îmbunătățiri de care avem nevoie, și cine voiește să se țină numai de intrigă de răsturnare, ca apoi, luând puterea, să reverse favoruri peste capul partizanilor.

SERVICIUL TELEGRAFIC

'AL ROMANIEI LIBERE,

— 28 Februarie —

Paris, 28 Februarie.
 Comitetul ziarelor al ligii patrioților protestează în contra pedepsirii expedițiunii Acinoff și deschide o listă de subscripție în favoarea familiilor morților și răniților.

Londra, 28 Februarie.
Times exprimă părerea sa de rău în privința publicării scrisorilor atribuite d-lui Parnell și recunoscute ca false de către Pigott.

Constantinopol, 28 Februarie.

Via Varna. — D. de Nelidoff a remis Sâmbătă Porții o nouă notă relativă la indemnitatea de război, cerând ca soldul rămașilor care se urca la 240 mil lire să fie plătit din sumele ce d. de Hirsch va vărsa în curând Porții conform sentinței supraarbitrului Gneist.

(Havas).

A se vedea ultime știri pe pag. III-a

Linia Lemberg-Cernăuți-Iași

După un studiu amănunțit de două zile în secțiuni, Senatul a votat în unanimitate, mai puțin două voturi, convențiunea pentru regularea secuestrelor pus pe liniile române ale companiei Lemberg-Cernăuți.

Votul acesta a fost subliniat prin declarația d-lui Petre Grădișteanu că d-sa nu face opoziție sistematică care combata și proiectele bune ale guvernului.

Opera așa de bine începută de prințul Știrbei, dusă cu abilitate la sfârșit de d. Marghiloman, întâmpină astfel o aprobațiune generală. Nu va fi pentru acești doi miniștrii o mică glorie de a fi redat tesaurului public aproape un milion pe fiecare an și de a fi strâns într'un singur mănuchiū toate trunchiurile rețelei ferate române.

În punctul de vedere economic și al apărării noastre naționale rezultatul este prea însemnător ca să avem nevoie a insista mai mult.

BALUL CURȚII

Serata de aseară a fost desigur cea mai brillantă din sêrbătorile date la Palat. De la 9 ore, echipajele se imbulzeau în curtea Palatului cu o grabă de cel mai bun augur.

Pentru a ridica orice semn de oficialitate seratei, sala tronului fusese mascată, cu o pânză de verdeață.

MM. LL. nu au ținut cerc, ear diplomații fuseseră invitați în fracul de Curte, iar nu în uniformă.

Aparițiunea M. S. Reginei a fost strălucită. Toaleta, de catifea fața ferului, ornată de crep, însoțită de un splendid vâl care se desfășura sub admirabilul diadem de mărgăritare, — a ridicat exclamații de admirație. Deindată Suveranii au pătruns în rândurile invitaților Lor, și nu este d. sau d-nă care să nu fi primit o vorbă bună din partea MM. LL.

S'a observat abstențiunea absolută a tuturor foștilor miniștrii și a tuturor căpeteniilor liberal-naționale.

În asistența brillantă și elegantă ce a circulat prin saloane am putut nota pe d-nele de Coutouly, general Manu, Carp, Maiorescu, de Büllow, A. Lahovary, Duruty, lady Lascelles, general Falcoianu, Emil Mavrocordat născută Drosu, El. Ferechide, Sevescu, Cornescu, Ecaterina Florescu, Maria Suțu, Edgard Mavrocordat născută Blaremberg, Mareș, Lili Cerchez, Vlassov, de Poppen, Elrosina Catargi, Maria Dimcea, Zoe Rioșianu, prințesa Alexandrina Ghica, general Arion, Mirea, Bruzzesi, Văcărescu, Zoe Florescu, Alexandrina Grădișteanu etc.

Supeul, servit în ora 1 cu un fast remarcabil, a fost de o animațiune în care se resfrângea veselie ce M. S. Regele a arătat în tot decursul seratei.

CRONICA ZILEI

Relație oficială.

În seara de Mercuri, 15 ale curente, MM. LL. Regele și Regina au bine-voit a onora cu prezența Lor balul cu tombolă dat în sala teatrului național de societatea de bine-facere „Provedința“ sub patronagiul d-lui Al. Lahovari, ministru

al agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor.

La sosire, Augustii Noștri Suverani au fost întâmpinați de d-nii miniștrii cu doamnele, de d. N. Mandrea, consilier la înalta curte de casațiune și președinte al comitetului de administrație al societății, cu doamna, precum și de d-nii membrii ai comitetului organizator cu doamnele lor.

Augustii noștrii Suverani făcură apoi intrarea lor în sală, fiind salutați de mulțime cu respect și iubire.

Un numeros și distins public s'a grăbit a lua parte la această serată.

Majestățile Lor bine-voiră a Se întreține, în tot timpul, cu obicinuita Lor afabilitate, cu multe din persoanele prezente, luând parte la tombolă atât prin cumpărare de obiecte ce au fost puse la licitație, cât și prin luare de bilete și contribuind ast-fel la sporirea fondului societății.

Între numeroasele lucruri pe cari Majestățile Lor bine-voiră ale oferi d'înainte pentru tombolă erau portretele Lor, zugrăvite în olei și încadrate în rame bogat sculptate în atelierile școalei de meserii de la Pantelemon, precum și multe obiecte provenind din industria născândă de pe la diferitele moșii ale domeniului Coroanei.

La orele 12 1/2, Majestățile Lor, dupe ce au exprimat comitetului înalta Lor satisfacțiune pentru deplina reușită a acestei serbări, S'au iatatori la Palat.

M. S. Regele a numit membru al ordinului *Coroana României*, în gradul de Mare-Oficier, pe d. Germani (Menelas), ministrul finanțelor, comandor al ordinului *Steaua României*.

Colegiul III electoral pentru deputați din județul Vasluiū va alege ziua de 22 Martie un deputat în locul d-lui Sandu A. Rașcan, numit prefect de poliție.

Delegații aceluși județ se vor alege în ziua de 11 Martie.

Consiliul județului Suceava este disolvat.

Actualul comitet permanent al aceluși județ va funcționa până la întrunirea noului consiliū, ce se va alege în zilele 21, 22 și 23 Martie.

D. Panait Serbescu este numit ajutor la sub-prefectura plășei Gârlele-Biliesci din județul Putna, în locul d-lui Stefan Vasilescu, care rămâne a se chema în altă funcțiune.

Sunt înaintați în corpul silvic al Statului :

a) D-nii Alexandru Mărculescu și Nestor Măcelaru, actuali sub-inspectorii clase III, la gradul de sub-inspectorii clase II.

b) D-nii Vasile Bantași și Dimitrie Boiarolu, actuali guarzi generali clase I, la gradul de sub-inspectorii clase III, în locul d-lor Mărculescu și Măcelaru.

c) D-nii Nicolae Nădejde și Aron Cărpinișanu, actuali guarzi generali clase II, la gradul de guarzi generali clase I, în locul d-lor Bantași și Boiarolu.

d) D-nii Alexandru Bulgăreanu și Dimitrie Rizescu, actuali guarzi aju-

tori, la gradul de guarzi generali clasa II, în locul d-lor Nădejde și Cărpinișanu.

Se acordă fabricii de pielărie din Craiova, proprietate a d-lor frați Aser Eschenasy, următoarele avantajii cu începere de la 8 Februarie 1889 :

1) Scutire pe timp de 15 ani de ori-ce impozit direct către Stat, județ comună.

2) Scutire pe același timp de plata taxelor vamale pentru machini, părți și accesorii aduse pentru trebuințele fabricii.

3) Aceeași scutire pentru mirobolan, valonia, degreas, untura de pește schelak, catran, catarâm și ținte galbene, materii prime în fabricațiune.

D. Aug. U. Mireșianu, absolvent al facultății de drept și filosofie din Viena, este numit profesor cu titlu provizoriu la catedra de limba germană de la școala comercială din Iași.

Se acordă fabricii de tăbăcărie „Concordia” din Iași, proprietate a d-lor frați Rosenbaum și Moritz Gelber, următoarele avantajii cu începere de la 8 Februarie 1889 :

1) Scutire pe 15 ani de ori-ce impozit direct către Stat, județ și comună.

2) Scutire pe același timp de plata taxelor vamale pentru următoarele materii prime, necesare fabricațiunii, valonia, mirobolan și untura de pește.

COMUNICAT 1)

Eforia Spitalelor Civile

După art. 26 din regulamentul Eforiei spitalelor, întărit de guvern, se prevede ca în fie-care spital să locuiască un medic secundar în interesul unei grabnice și de aproape îngrijiri atât a bolnavilor, cât și a celor ce se prezintă spre a fi admiși.

D. medic secundar, Chiriac Ionescu, neconformându-se dispozițiilor regulamentului, a fost invitat, prin ordinile Nr. 10.342 din 1888 și 178 din 1889, ca să se mute în interiorul spitalului; în urma cărora d-sa a raportat Eforiei că se va supune la această dispoziție legală și, după ce i s'a mobilat camerele destinate a luat cheile de la acel apartament fără însă a locui într'ensul.

Dându-i-se un ultim termen de 48 ore și văzând că, după expirarea acestui termen, d. dr. Chiriac tot nu aduce la îndeplinire angajamentul ce luase, și neputând lăsa spitalul, în timpul zilei și mai cu seamă al nopții, fără ca un medic să se afle acolo spre a da ajutor imediat în cas de accidente, cari sunt foarte frecvente, mai ales la spitalul Colțea, Eforia s'a văzut nevoită a numi provizoriu, în locul acestui domn doctor, până la facerea concursului, pe d. doctor Coslinschi.

Toate aceste împrejurări au fost cunoscute de d. dr. Asaky, medicul șef al serviciului respectiv; iar în ceea ce privește relațiile Eforiei cu d. dr. Asaky, se publică următoarea petițiune ce d-sa a adresat Eforiei de sunt puține zile :

Domnilor efori,

Am onoarea a vă ruga să binevoiți a accepta demisiunea mea de chirurg primar al spitalelor civile.

Sunt fericit a vă exprima cu această ocazie sentimentele mele de recunoștință pentru liberalitatea cu care ați înzestrat serviciul meu, care astăzi este un serviciu model, găsindu-se la înălțimea tuturor cerințelor științifice actuale.

Binevoii a primi, d-lor efori, încredințarea înaltei mele considerațiuni.

Dr. Asaky.

CORPURILE LEGITIMARE

(SESIUNE ORDINARA)

Camera

Sedința de la 16 Februarie 1889

D. dr. Anastasescu interpelează pe d-nii miniștrii de interne și de instrucție în privința cauzelor cari au făcut pe d. dr. Asaky să plece din țară, și cari au

pricinuit destituirea doctorului Chiriac, ajutorul d-rului Asaky.

D. C. C. Dobrescu, Ștefăneanu și Cristu Negoscu fac deosebite comunicări Camerei.

D. Cozadini își dă demisia din membru al comisiei în privința fortificațiilor sub cuvânt că d-sa s'a pronunțat contra fortificațiilor.

Camera primește demisia și hotărăște, după propunerea d-lui Enacovič ca acea comisie să lucreze cu membrii din cari se compune actualmente de oare ce să știe că la lucrările acestei comisii poate să ia parte ori-ce membru al Camerei.

Se parocede la alegerea unui membru în comisia de informațiuni, în locul d-lui Al. Vericeanu.

Se alege d. Virgil Poenaru.

Camera intră apoi în ordinea zilei care cuprinde discuția în privința legii de vnzare în loturi a bunurilor statului.

D. C. Cogălniceanu ia cuvântul și spune că d-sa e de părere că raportul majorității comitetului delegaților e destul de bun, cu mica deosebire că ar trebui hotărât a se da pământ țăranilor cari ar cere, or cum, chiar dacă ar avea pământ. D-sa e de părere că trebuie să se impună proprietății ori cât de puțin, și ori cât de puțin li s'ar da.

D. M. Cogălniceanu: „eroare, (aplaude, ilaritate).

D. C. Cogălniceanu spune că d-sa e liberal-conservator, dar că va combate cât va putea mai mult guvernul actual, căci găsește că nu e bun.

D. N. Filipescu: „Cu toate acestea mi-ai telegrafiat la alegeți să interviu pe lângă guvern spre a te alege deputat! Atunci nu l'găseai rău! (Aplauze, ilaritate).

D. C. Cogălniceanu, cam deconcertat, își continuă discursul spunând că guvernul actual poate fi compus din oameni capabili și cinștiți, dar d-sa îl va combate, fiindcă d-sa nu iubeste Germania, și guvernul d-sa.

Tânărul orator își tremină discursul său recomandând pe țaran solicitudinii Camerei, și spunând că țaranul merită toată îngrijirea de oare ce când temelia va fi solidă și edificiul va fi traic.

D. G. Panu vorbește contra concluziilor raportului majorității delegaților, și combate acest raport din mai multe puncte de vedere. D-sa îl găsește, ast-fel cum este de s'ar pune în practică, insuficient pentru a îmbunătăți situația țăranilor.

Acuză mai departe pe autorii proiectului în discuție de a fi avut rea intenție când au alcătuit acel proiect, căci, zice oratorul dacă nu i se dă țăranului mijloacele de a se transporta și stabili pe pământul ce i s'a dat, atunci ceia ce s'a făcut e un lucru deșert, fără consecință practică.

Pentru ca din proletarii actuali să se poată face cetățeni, legea aceasta ar trebui să prevadă pe lângă darea de pământ și darea de mijloace de a se transporta la acel pământ și de a l' putea munci.

Alt-fel, chiar dacă ar fi intenția bună a propozitorului acestui proiect de lege, scopul nu s'ar putea realiza, și țaranul ar fi tot în mizerie.

Sedința se suspendă pe 10 minute.

D. Ceaur-Aslan ia cuvântul la redeschidere și constată că atât din proiectul majorității delegaților secțiunilor cât și din acel prezentat de minoritatea acelor delegați reese intenția îmbunătățirii poziției actuale a țăranului nostru prin înlesnirea ce i se face de a cumpăra o parte de pământ.

D-sa susține concluziunile raportului majorității delegaților, însă aceasta cu rezerve. D-sa cere ca lotul ce se va da țăranilor să fie uniform. D-sa combate argumentele d-lui Panu și spune că în țara asta este și trebuie să și fie și proprietate mare și proprietate mică și mică proprietate. D-sa zice că țăranul să i se dea mijlocul de a deveni prin muncă și păstrare poprietar mare, căci astfel este jocul intereselor la noi în țară. Oratorul se pronunță contra nedivizibilității pământului căci acest fel de majorat ar fi deșastros.

D-sa spune că este pentru proiectul majorității delegaților cu rezerva primei de sărămatore și de stabilire, pentru care d-sa se pronunță; și contra proiectului guvernului relativ la indivizibilitatea terenului, precum și contra proiectului minorității delegaților.

D. Ceaur Aslan termină zicând că după cum la 48 țara a dobândit cea mai liberală constituție prin conlucrarea tuturor partidelor, tot ast-fel să facem ca la 89 tot prin conlucrarea tuturor partidelor să dobândească cea mai avantajoasă lege agrară (Aplauze).

D. M. Cogălniceanu (de la tribună) face amănunțit tablou al stărei trecute a țăranului nostru și a diferitelor legislații cari au intervenit pentru îmbunătățirea soartei lui. Oratorul protestă contra ziselor de ieri ale d-lui Emil Mavrocordat cum că ce s'a făcut în țara asta s'a făcut de conservatori și că numai ei sunt doritori de a ameliora poziția țăranului.

Trecând la origina moșiilor cari trebuie să împărțite, oratorul arată cum aceste moși se dădeau mănăstirilor de către boerii pravoslavici și cum călugării trebuiau veniturile acestor moși mai puțin pentru trebuințele mănăstirilor decât pentru trebuințele și plăcerile lor.

Descrie mai departe bătrânul luptător modul cum curajos domn Cuza a secularizat aceste averi mănăstirești, cu pericol mare de a avea de luptat contra puterii călugărilor, care era foarte de temut.

Oratorul invită Camera să voteze legea de față nu cu majoritate mare, ci cu unanimitate, căci dacă părinții actuali Camerei a votat constituția la 66 învoinde-se toți din toate partidele, tot așa trebuie să voteze și Camera actuală legea de față iarăși în unanimitate. Una din cele mai mari greșeli a lui Ion Brătianu a fost că la modificarea constituției nu a lăsat să ia parte și membrii din cele-lalte partide.

Oratorul găsește bun raportul d-lui M. Șeulescu, dar pe al d-lui d. Popescu îl găsește cam reacționar.

D-sa termină invitând Camera să voteze în unanimitate luarea în considerație a proiectului de față. (Aplauze prelungite)

D. G. D. Vernescu începe prin a declara că dacă e vorba în această discuție de a se ști dacă trebuie să se dea țăranilor pământ și să le dea de câte ori vor cere și vor avea nevoie, atunci d-sa e de acord cu cel ce susține această părere; dar dacă e vorba de a se înființa un nou principiu juridic prin care să se stabilească cum că țăranul când se naște are drept la o sumă anumită de pământ, atunci d-sa declară că în această privință nu e de acord, căci principiul e fals, și nu e stabilit prin nici o lege din nici o țară.

Oratorul protestă contra cuvintelor d-lui Cogălniceanu care l'a acuzat că d-sa a variat în principiile sale sociale și economice. D-sa zice că de și aceste variațiuni sunt naturale în spiritul omului în cursul timpului, totuși d-sa de la 64 până azi 89 n'a variat câtuși de puțin. Oratorul demonstrează aceasta printr'ong lungă analiză a atitudinilor sale în trecut, comparând această atitudine cu aceea a d-lui Cogălniceanu.

D-sa declară că în chestiunea de față nu începe desbinare: fie-care din noi, bătrân și tineri, trebuie să fim de acord într'o singură privință: să se acorde țăranilor dreptul de a cumpăra pământ, și să se fixeze prețul acestei cumpărări.

Oratorul termină invitând Camera să voteze acest proiect și asigură pe membrii minorității că de câte ori vor propune câte un amendament în sensul acesta, fără ca să ceară știrbirea dreptului de proprietate, d-sa va fi alături de d-lor. (Aplauze).

Se cere închiderea discuției.

D. Catargiu vorbește contra, și la aceasta se alătură și d. Alexandru Lahovari care cere să vorbească cel puțin raportorul și ministrul propozitor al proiectului guvernului.

Camera admite lăsarea liberă a discuției. Sedința se ridică la ora 6, și se anunță pe mâine urmarea discuției.

Senatul

Sedința de la 16 Februarie 1889.

D. ministrul Germani depune proiectul de lege modificatoare a unor articole din legea băuturilor spirtoase. Se adoptă urgenta.

D. P. Grădișteanu anunță o interpelare în privința impozitului pe câini, ce are de gând să l'introducă primăria Capitalei.

D. V. A. Urechia citește raportul comitetului delegaților și proiectul de lege privitor la suma de 200,000 fr. acordată de Stat Ateneului.

D. N. Crețulescu vorbește în favoarea proiectului, iar d. P. Grădișteanu combat proiectul și orce cheltueli de prisos să de lux, când ar trebui să facem economii.

D. V. A. Urechia, susține proiectul combatând cu mult amor aserțiunile d-lui Grădișteanu.

D. General Manu roagă pe Senat să voteze proiectul, căci subvențiunea de la stat va înceta îndată ce Ateneul va fi în stare să și plătească anuitatea cu banii săi. Proiectul e luat în considerație. Se citește art. 1 din lege :

D. P. Grădișteanu : Din acest art. rezultă că statul va plăti anuitățile pentru două împrumuturi ale Ateneului, adică 450 mii fr. Deci nu e vorba de nici o garanție.

D. Fleva propune un amendament, ca statul să garanteze numai plata anuităților în timp de 10 ani.

D. N. Crețulescu spune, că creditul fonicar nu dă un nou împrumut fără garanția Statului.

Amendamentul d-lui Fleva se respinge, iar proiectul se admite cu 56 voturi pentru, 30 contra.

Senatul mai adoptă, fără discuție, proiectul de lege privitor la convenția cu tinia Lemberg-Cernăuți și sedința se ridică.

Rentabilitatea oviculturii la proprietatea mare

Un product care s'ar renta pe deplin și merita toată atențiunea noastră, și ca să fie îmbrățișat cu toată căldura de proprietatea mare este lăna. În adevăr cu progresul cel nou al tehnicii, care poate să confecționeze și din lănurii mai ordinare postavuri destul de fine, și moda a sprîjnit-o, care a introdus purtarea acelor în locul postavurilor de tot fine și subțiri, iar continentele cele noi, cari a început a arunca cantități colosale de lână pe piețele Europei, toate aceste împrejurări au avut drept rezultat, ca în scurt timp, să facă să se deosebească valoarea și prețul lănel, încât într'un timp existența oilor și a oviculturii din Europa se părea amenințată și în pericol de a dispărea cu totul. Ce va să zică forța de producțiune pe terenul oviculturii a continentelor celor noi, se poate vedea din tabloul publicat de mine în

România Liberă de la 23 Noembrie, ca adnece la discursul meu, în care pe Australia o vedem figurând cu 79.8 milioane capete de oi, pe Republica argentină cu 64.6 milioane capete, și Statele-Unite ale Americii de Nord cu 44.7 milioane capete, la cari se va adăuga ca mâine-poi-măine și Rusia, care și azi reprezintă o cifră colosală de 49.8 milioane, dar care pe noile linii ferate transcaucasiene și transcaspiene va putea aduce și arunca cu multă înlesnire și ușurință produsele oaselor și podișurilor fertile din Asia centrală pe piețele Europei, ca de statul Congo, de Zanzibar și de teritoriile companiei germane etc. din estul Africii să nu mai pomenească. Toate acestea au avut drept consecință, ca lăna să scadă în preț în Europa, și anume în Germania pe când prețurile carneli de la 1831—1870 s'au urcat cu 65%, iar untul cu 60%, tot în același interval lăna a scăzut cu circa 6%, și anume dacă vom lua prețurile dintre 1831—40 drept 100, atunci în decenii următoare de la 1841—50 au scăzut la 88.2%, ca de la 1851—60 să se urce iarăși la 104.2 și în urmă de la 1861—70 să scadă iarăși la 94.2.

Însă prețurile existente la 1881 erau atari, ca cele mai multe moși din Germania de Nord cu terenurile lor de nisip mai mult sbrător, se susțineau unic prin ovicultură și oierile le aduceau capitale enorme, cu cari și putera înființa și ineztra moșiile cu mulțimea de fabrici de spirt și tot felul de instalațiuni, cu cari se fălesc și azi, era tocmă timpul de aur al oieriei fine, pe cari tocmă Nemții o duseră la cel mai mare grad de desvoltare și perfecțiune, neglind de multe ori cu totul desvoltarea corpului. Atunci uscătușul Electoral de Saxonnia numit mișul de aur și Infandio Negretti cea bogată în lână și cu îdoiturile pielii, ajunseră la apogeul gloriei lor, încât mulți dintre fericiiți introductorii și întemeietorii al lor în semn de recunoștință pentru serviciile aduse și pentru scoaterea lor din sarcinile și datoririile cauzate prin reboaiile Napoleonice, le împuterniciră de întocmirile deicomiselor impunând succesorilor lor pe lângă înalienabilitatea moșiilor, și conservarea și ținerea pe vecie a turmei originale de oi de tipul Electoral sau de Negretti.

Dacă însă, scderea sa mai bine zis, stagnațiunea prețurilor lănel a rămas în apoia prețurilor de la celelalte produse animale, cari toate s'au urcat enorm în sus, s'au înlesnit și înmulțit tot-odată și mijloacele de întreținere a vitelor și de desfacere, eștinându-se nutrețurile comerciale și posibilitatea de desfacere a lănel în urma noilor mijloace de transport și comunicațiune așa că, diferința între profitul net de atunci și cel de acum, nu e mare. Mai departe schimbând mulți producători direcțiunea de producțiune, înlocuind oile de lână cu altele rase de carne, lovitura dată de continentele cele noi a fost ușor pariată și a trecut fără alte consecințe, decât că agricultorii și economii de oi au trebuit să dea mai multă atențiune și desvoltării corpului, și să pună mai puțină gravitate pe înces și puritatea de sânge, au făcut cu turmele Electorale și Negretti să dispară, rămânând pure numai pe câteva moși fideicomisionale, și să fie înlocuite cu tot felul de incrușări și eurciturii, parte de lână și parte de carne, dar încolo ovicultura a rămas aproape tot așa de rentabilă ca și înainte. Și dacă înainte 50 kilgr. de lână spalată se plătea cu 500 mărci, iar azi numai cu 350—400, totuși și acela e un preț destul de satisfăcător, încât l' poate ori și cine primi, și exista cu el. Și acesta nici că se va schimba curând, căci de și continentele cele noi trimit cantități colosale de lână în Europa și cu deosebire în Anglia, totuși acea de și merinoasă fiind, este numai o lână ordinară, încercată, neîngrijită plină de buruienii, de turți și prav, de oare-ce în lumea nouă întocmai ca și la noi oile nu sunt adăpostite și îngrijite, ci anul întreg stă vara și iarna afară sub cerul liber, espuse tuturor accidentelor. De aceea importul colosal de lănurii coloniale în Europa; a avut drept consecință o depresiune a prețului și a căutărei mai mult a lănurilor ordinare decât a celor fine; mai mult a lănurilor noastre, și ori și care proprietar de oi și mocan ne va putea da informații despre diferința între prețurile lănel din anul 1850, și între cele actuale pe când producătorii de lănurii de calitate super sând electa, super electa, electa și prima, continuă cu producțiunea și astăzi, și încă cu bun succes. Noi deși tragem de odată mai multe folose de la oi, ca miel, lână, lapte carne și s'au iar streinii numai câte unul, lână sau carne, totuși noi nu putem exista decât numai cu greș, pe când lor le merge încă destul de bine. Pe când la noi toate folosele calculate la un loc dau abia de oaie pe an 17.6 franci, la streinii vedem și azi suta de kilograme de lână vnzându-se cu câte 400 mărci, iar berbecul de prăsilă de câte 1—1½, an cu câte 150—200 mărci și mai bine. Că de mult a scăzut numărul vitelor și cu deosebire al oilor la noi, vedem din datele statistice publicate pe ani din urmă: ast-fel la noi se vin la 1000 locuitorilor numai câte 889 oi, o sumă pentru o țară eminamente agricolă, tare modestă. Dar dacă vom sustrage din această sumă totală, cifra ce vine pe județele Dobrogei și Bărăganului, care de natura lor sunt avizate la oierie și ovicultura este ocupațiunea principală a populațiunii, atunci vom vedea că în privința ținerei oilor și a vitelor în genere, în regiunile agricole ale țării

suntem unul din statele cele mai înapoiate: în jud. Bacău se vin la câte 1000 locuitorilor numai 268 oi, în jud. Roman 333 oi, în jud. Putna 400 oi, în jud. Tecuci 405 oi, în jud. Tutova 408 oi, în jud. Vaslui 409 oi etc. și acest număr, deja destul de mic, merge din an în an tot scăzând. Așa tot după aceleași date statistice oficioase populațiunea ovină a țării a scăzut de la 1860 până la 1884 cu 411 mii de capete. Față de aceste date, să vedem puțin cum stă raporturile vitelor la locuitorii în alte țări ale Europei: în Anglia cu Irlanda se vin la 1000 suflete 777 capete de oi, în Franța 610 capete, în Ungaria afară de Trânsilvania 785 oi, iar în regatul întreg al Prusiei, unde 70% a locuitorilor se nutresc din industrie, comerț și profesiunile libere și numai 30% se ocupă cu agricultura, se vin la 1000 suflete 536 oi, însă în alte provincii Germane au un număr cu mult mai mare, așa în provincia Prusia occidentală se vin la 1000 locuitorii 979 oi, în Pomerania 1684, în Posnania 1125 oi, în statul Waldeck 1189 oi, apoi în provincia Prusia orientală 729 oi, Brandenburg 739 oi, Hanovera cu 704, statul Meclenburg-Schwerin cu 1644 oi, Meclenburg-Strelitz cu 1876 oi, la câte 1000 locuitorii etc etc. Iar dacă vom lua valoarea oilor drept punct de comparație, atunci comparația va deveni și mai defavorabilă în partea noastră, așa că pentru noi teoria emisă de prof. Lambi de la Praga, că depreciațiunea sa împuștinarea vitelor însemnează progres și cultură, s'ar putea aplica foarte bine, căci noi nu putem susține, că ceea ce am pierdut în număr și cantitate, am fi câștigat în calitate și valoare, și din contră, noi am pierdut și din număr și din valoare. Că însă teoria lui Lambi în totalul ei nu este adevărată, ne arată cazul, că oile nu au dispărut nici din provinciile cu agricultura cea mai intensivă industrială cum este de es. Boemia, Saxonnia, Silesia, Alsacia etc. de unde pășunile și livezile au dispărut mai toate deja de mult. În acele regiuni, oile nu numai că nu au dispărut cu totul, ci din contră ele sunt destul de numeroase și aproape tot așa de rentabile ca și înainte, și pe fie-care moșie mare din acele provincii dacă nu le găsești anul întreg stabile, le găsești cel puțin toamna. Căci sunt absolut indispensabile pentru a putea utiliza pe deplin cu ele paie, pleve, păstăi, tăiețel de stecle și alte rămășițe de puțină valoare, care se produc în economia proprie, și fără a forma obiectul unui comerț. Astfel în deseale mele excursiuni prin prov. Saxonnia prusiană, am întâlnit mai pe tot locul, turme mari mânădu-le pe căile dntre-toture, spre a le procura mișcarea necesară pentru desvoltarea generațiunilor tineri, iar încolo toată hrana le o dădea acasă din mână. Și cu toate acestea, așa putea cita multe turme și oierii de o mare reputațiune din provincia Saxonnia ca Althaldensleben, Hundisburg, Canena, Gröbers, Eilenburg etc a căror valoare și reputație e recunoscută azi în lumea întreagă. Deci vedem de aci, că progresul și perfecționarea plugăriei nu aduce neapărat cu sine împuștinarea și estermizarea oiei, ci mai mult economia de vite se întregeste cu agricultura, se ajută și completează una pe alta.

Dacă folosința de până-acum a oiei noastre, nu mai este rentabilă și nu mai este de ajuns, pentru satisfacerea timpului modern, atunci nu avem de cât să facem un pas înainte și să eșim din rutina vechie moștenită de la moși și strămoși, și atunci de sigur și pentru noi ovicultura va deveni rentabilă și o nouă sorginte de venit, căci la vecinii noștri Unguri și Ruși, vedem că oile se plătesc încă destul de bine. Și cu ajutorul lor nu numai vom putea utiliza pe deplin cantitățile cele enorme de paie ce recolțăm azi în urma întinderii colosale a culturii cerealelor și preface în substanțe mai concentrate ca lăna, lapte, carne etc sub care formă le putem trimite pe ori și care piață mare din străintătate, pe când azi neavând nici o întrebuințare și desfacere pentru ele le dăm la toate foc din gireadă, și fiind grămadă nu putem întrebuința substanțele minerale din ele chiar nici la amendarea și fertilizarea pământului. Tocmai oia, prin natura ei secativă și prin intestinale ei, cari sunt cu mult mai lungi decât ale ori și căruși alt animal, este în stare de a utiliza mai bine paie și pășuniile de pe coastele aride ale dealurilor și nisipurilor decât ori și care altă vită, și tocmai de aceea ea n'ar trebui să lipsească de pe nici o proprietate mare. Acolo, unde vite mare nu mai găsește hrana ei și unde nu se poate urca din cauza mărimii și greutatei corpului ei, oia se urcă și paște cu multă ușurință și înlesnire, iar lăna ei o apără de asprimea vânturilor și a accidentelor climatice.

Dar mai înainte de a vorbi despre foloasele ce le avem de la oi să vedem mai întâi ce fel de rase și tipuri de oi avem în țară? Introducerea și aclimatarea merinosului de Spania, care pentru toate țările a avut o influență din cele mai mari, și a ridicat agricultura țărilor respective la un grad de desvoltare până atunci necunoscută, la noi n'a avut nici o influență, nici pentru îmbunătățirea și perfecționarea raselor indigene, și nici pentru ridicarea agriculturii, din cauză că supunându-le și pe ele la același regim care era în uz la rasele primitive ale noastre, ele s'au pierdut și degenerat cu totul, ca și toate încercările noastre de aclimatizare, așa că azi nu mai poți da nici de urmele lor, și

mai puțin a constata căruț tipul său familii aparținând dacă erau de tipul Electoral Negretti sau tipuri de lână de piepteni, și numai din istoric știu cu siguranță, că oile merinoase au fost introduse în Moldova de Sus. Din contră, de oarecare importanță și înflință au fost oile moccanilor, care amestecând sângele oilor lor țigălor și țurcanilor cu sânge bun merinos de la marile proprietari din Basarabia, la venirea și trecerea lor prin țară încoace și încolo, au dat și lăsat prin țară totdeauna berbeci buni de prăsilă, de cari apoi au profitat și agricultorii și economii noștri de oi în scop de a îmbunătăți turmele lor. Urmele acestor îmbunătățiri și improspătări cu sânge merinos, datorite mocanilor se poate constata adesea și prin diferite regiuni ale țării, numai că ele iarăși, nefiind făcute sistematic cu un plan oarecare, și continuate într-un șir mare de ani spre a le putea face constante și a da o nouă direcțiune oarecare, ele iarăși nu ar fi putut da rezultate satisfăcătoare decât numai unele momentane, așa că în total și aci nu avem de constatat nici un progres sau înflință de durată. Rămânem dar, numai cu rasele primitive, cari se află de la începutul și originea poporului Român în Dacia, dacă nu vor fi și mai antice. Intre rasele și tipurile indigene, avem numai 2 rase de însemnat: rase țurcană sau bărsană, care pare a fi cea mai veche în țară, și rase țigăie, ca mai tână. Rase țurcană pare a fi existat deja încă pe timpurile Dacilor în aceste provincii, căci pe columna lui Trajan între trofeele și prada adusă la Roma de Trajan, după cucerirea Daciei, se poate foarte bine distinge oia țurcană cu 2 feluri de lână și cu lațele ei de păr. Am zis mai sus că rase țigăie este relativ mai tână, căci ea nu apare nicăieri pe columna lui Trajan. În studiu meu asupra rasei țigăie am putut constata cu deplină siguranță că rase țigăie nu este identică și nu se înruștește de aproape nici cu rase țurcană, care are 2 feluri de lână: per și știm, părul cu mēduvă, și nici cu cea merinoasă, de care se deosebește prin mărimea și forma corpului și prin aceea că la naștere miel ei nu are perul căneșit și sticloș, care să le cadă după câțva timp, după cum se întâmplă la oile merinoase, și nici structura exterioră a firelor de lână nu este aceeași. În privința exteriorului ei, caracterul ei se apropie și asemănă mai tare cu rasele engleze de carne cu South-down și Cotswold. Cu toate acestea și ea este foarte veche și a existat în regiunile dunărene deja pe timpul Romanilor, și ca probă despre vechimea ei, n'avem decât să privim sculpturile de pe una din petrele ce se află aduse în grădina Universității de la arpa dreaptă unde găsim 2 berbeci de rase țigăie cu lână scurtă încât par a fi sculptați după modele luate din turma orișărui mocan sau cioban de ai noștri de azi.

Continuând mai departe cu cercetarea despre originea oile țigăie, de unde s'a importat ea de către Romani, nu putem da lămuriri exacte; e posibil că s'a fi fost adusă de către coloniștii din Spania, unde în Hispania romană deja de pe timpul lui August ovicultura era în floare, și cu deosebire berbecii de culoare neagră și cu lână subțire se căutau și vindeau foarte scump, cari berbeci negri cu lână fină ar corespunde pe deplin cu tipul numit țigăie fumurie, ce e azi mai mult localnic în Dobrogea, și din a cărui lână se fabrică șaiacul, sau că a putut fi adusă cu coloniștii din Siria, unde era deja de mai înainte o rasă de oi cu lână ca mătasa — mițul de aur, și un bălcu tare cercetat de stofe și haine de lână fină era la Millet, care era cunoscut și renumit în lumea întreagă de pe atunci. Deci e posibil ca s'a fi fost importată cu coloniștii romani veniți din Siria. De altfel urme despre coloniștii din Siria aduși în Dacia, avem destule, templul și cultul lui Mitras etc. precum și în Siria găsim la 200 ani după cucerirea Daciei de către Romani, încă cohorte întregi de Daci. Ori și care ar fi originea acestui animal, faptul netăgăduit e, că rase țigăie este foarte veche și cu totul diferită de toate cele alte rase și tipuri de oi, așa că trebuie să o recunoaștem de o rasă a parte și independență și precum vom vedea una din cele mai prețioase. Ea nu se află decât la Români și în țările de la Dunărea de jos, unde a fost introdusă de către economii de vite, mocani. Oia țigăie se ține de grupul oilor cu lână creasă și măruntă. În privința exteriorului se aseamănă cu merinosul numai că ea are un corp mai mare și mai robust mărimea ei e de 0,5—0,8 m. iar lungimea de 0,8—1,0 m. Greutatea în viață e la oile deplin desvoliate de 40—44 kgr. iar la berbecii cei mari de 50—55 kgr. Capul e frumos și făcut mai mult ușor de cât greoiu, nasul ceva încovoiat.

La cap berbecul are 2 coarne puternice încovoiate în spirala de 1¼—1½. Gâtul e scurt și îndesat, trupul lung puternic și iat, spinarea dreaptă, crupa oblică. Pieptul e bine dezvoltat și coprinde niște plămâni puternice, picioarele de și au ciolanele subțiri, dar ele sunt fine și solide, de asemenea e și copita, cari pun pe animalele în stare să facă marșuri de câte 2—3 săptămâni fără să cimpăvească sau să slăbească.

Lână ei este de opotrivă scurtă, subțire moale și fără mēduvă, e lână veritabilă, și mai totdeauna creată rare ori și netedă. În privința calității, este secunda și terția. Se tunde numai odată pe an, și dă 2—2,5 kgr. lână, care e tare bogată în fir, din

causa, că la remanerea continuă afară, ploaia spală aproape tot suncul.

Pe bot, urechi și picioare țigăie este acoperită cu un păr mărunt aspru și des.

După culoare țigăie e albă, neagră roșcată sau fumurie și seină. Ea se desvolată cu greu și abea la 3 ani ajunge la mărimea deplină. Țigăie e de natura ei foarte trainică, răbdurie și puțin pretențioasă, și i priește destul de bine atât pe luncile cele manoase ale Dunărei de jos cât și pe stepele Dobrogei și Bărăganului sau în regiunea alpină de pe vărfurile Carpaților. Suporta cu multă ușurință timpuri reci, viscole și lipsa de nutreț, și apoi dând în urmă de păciune bună, se întrecează și îngrășă iarăși bine. Dă lapte mult și foarte gras. Carne e și subțire la fibre și fragedă, de unde era odată tare căutată în Constantinopol pentru bucătăria Sultanului.

2. Rase țurcană sau bărsană ca cea mai veche e ceva și mai mare și mai robustă, dar această grosime în aparență, se atribuie oaselor celor grosiere și lănel ei celei lungi și aspre.

Capul e ceva greoiu, trupul ceva subțiat dar incolo de o constituție forte și musculatura puternică, încât și ea poate să meargă foarte bine. Cap, urechi și picioare iarăși sunt acoperite cu păr aspru și mărunt. Distincțiunea esențială între ele este lână și anume pe când rase țigăie are numai un fel de lână fără de mēduvă, la țurcană lână se compune din două specii de fire unele lungi aspre și pline cu un canal de mēduvă cari se numesc per, iar altele cu mult mai subțiri moi și fără mēduvă — numite știm. Lungimea perilor e de 15—20 cm. iar a firelor de știm numai de 7—8 cm. Grosimea medie a perilor e de 83—86 milimetri sau micra iar a stimulilor de 23—30 micra. După ce o tunde, vara se desvolată mai întâiu părul și numai către toamnă și spre iarna stimul, care o străbate pe de desubt în toate direcțiunile și o leagă între sine. Mulți ciobani zic, că toamna nici nu at putea tunde oia țurcană de oarece părul ne având nici o legătură între sine nici un stim, ar cădea laț de laț și s'ar desface unul de altul. Și ea se tunde numai odată pe an și dă 2,5—3 kgr. lână nesplătată. După culoare și ele sunt albe, negre, și seine. Interesantă este schimbarea și metamorfosarea lănel negre, care pe miel este neagră completă, mai târziu spre toamnă se înroșește, devine roșicată iar în anul al doilea se ivesc atâția perii albi, încât din neagră ce a fost, devine cu totul seină, o culoare amestecată din perii albi și negri. Oii fumurie sau roșcate care să-și păstreze totdeauna culoarea lor, la rase țurcană nu se află.

Carnea ei e mai puțin subțire în fibre și mai puțin fragedă.

Noi le sub-impărțim în 2 tipuri — țurcana propriu zisă sau de la munte, și bărsana dela șee, dar incolo este peste tot egală cu aceia, numai căte ceva mai mică de cât cea d'antăiu. Și una și alta au o importanță foarte mare pentru confecționarea de săriol și straițe groase din a căror țesătură se scoate părul în lațe în tocmal cum a stat pe trupul oailor.

G. Maior,
Profesor la școala de Agricultură de la Herestrău

MINELE NOASTRE DE CARBUNI*

e) Minele de carbuni de piatră.

de la Timoc în Serbia

La 5 Octombrie 1888 *Bukarester Tagblatt* în Nr. 220 a publicat o notă, spunând că: "Lună după amiază la orele 5 a sosit în Turnu-Severin d. Hooriks ministru plenipotențiar la curtea regală română, venind din Bruxelles, de unde a plecat cu un vapor sârbesc," care i s'a pus la dispoziție la Raduievaț, pentru ca să asiste la inaugurarea liniei noi, care leagă acest oraș cu grandioasa mină de carbuni de la Timoc, înființată în timpul din urmă cu scopul d'a fi exploatată. Lucrările sunt făcute de o societate belgiană, carbunii minei sunt d'o calitate identică cu a celor din Anglia.

Ast-fel scria ziarul german din București.

Aceste mine sunt instalate în muntele Ciuca-mare în Ogașu lui Buică (numit și Valea-mare) — teritorii care aparține de cătunul Pêrlita limitându-se chiar cu Bulgaria la punctul de trecere Vêrșca-Ciuca (Ciuca-Mare).

De la mină se transportă vagonetele vre-o două kilometre pe coasta sudică a Ogașului Pêrlitei până trece pe coasta Timocului (în fața satului Girleană) înconjurând ast-fel în semi-cerc partea nordică a muntelui Ciuca-mică, unde chiar e și am proiectat planul inclinat ce există acolo, de vre-o 300 m. lungime, cu înclinațiunea de 23°, până aproape de nivelul văii Timocului, unde în proiect era și debarcaderă vagonetelor.

D'aci se începe calea ferată, trecând printre Zăiceri și Izvoru-mare la Vrajognat, Trnavă, Raiat, Roglievo, Blivunovaț și apoi la Raduievaț.

Linia ferată sistem îngust posedă o lungime de peste 80 kilometre. Terenul pe care s'a făcut această linie este unul din cele mai dificile.

* Numit *Deliograd* singurul vapor ce aduce Sârbi (* A se vedea *România Liberă* 3412 și 3415.

Din capul locului linia se proiectase să fie condusă de la Pêrlita la Vidin, unde terenul este foarte dulce, având o lungime pe jumătate aceea de pe Timoc; — însă din cauza relațiilor politice d'între Sârbi și Bulgari nu s'a putut pune în aplicare acest proiect.

La Timoc veniri în mai multe rânduri expertise de prin părțile occidentale compuse din directorii generali de mine și bănci, din inspectorii generali etc. ca să asigure soarta minelor timocene.

Pe mine mă privea numai partea tehnică a exploarațiunilor care era examinată de toți experții. Partea comercială s'a rezervat din capul locului unui Ovreiu din Pesta.

Când minele Timocului s'au luat în p-ă mire de către societatea belgiană, experții constatară foarte exact o cantitate de 1,600,000 tone de carbuni, cari erau aproape preparați pentru abatagiu adică o furnitură anuală de 200,000 tone pe timp de 8 ani. Aceasta s'a petrecut în primăvara anului 1886.

Analizele chimice a acestor carbuni de piatră au dat rezultate satisfăcătoare. Cenușa carbunilor este albă-cenușie, și se topește foarte cu greu. În focare mari produce o șgură excesiv de tare care nu prea favorizează ca acești carbuni să se utilizeze fără dificultăți la trenuri.

Cu cât sunt analizele de satisfăcătoare pe atât de obscure sunt proprietățile fizice ale acestui combustibil.

Acești carbuni nu resistă nici la umezeală, nici la razele soarelui. Cu cât sunt de tari în mină — de ude nu se pot fără iarbă de pușcă sfărâma — cu atât se descompun de răpede când stau afară la umezeală și la soare, unde se transformă într-o masă moale și neagră, sămănând cu mămăliga, care după ce se usucă, trece chiar prin grătar, s'au curenții fi suflă prin coș afară.

Toate speranțele că acești carbuni își vor schimba aceste proprietăți defectuoase înaintând cu galeriile spre sămburele muntelui, au rămas zadărnice; ei sunt prea formați, adică prea copti sau prea treculți.

Resultatul va fi că acești carbuni se vor putea utiliza numai scoși de curând, sau în formă de brichete, dacă acestea vor fi bine făcute.

Razele soarelui descompun acești carbuni din cauză că conțin cantități mari de amină, care este legată intim în compozițiunea carbunelui, împrejurare care antrenează descompunerea masei întregi prin descompunerea analinei.

Calitățile fizice și chimice ce posedă carbunii în genere depind de felul plantelor fosile din cari sunt formați, precum și de gradul de petrificare, care variază după influențele la cari erau supuși.

La minele Timocului se lucrează numai cu galerii, și nu va fi necesitate de instalațiuni de puțuri; considerând încă că mai sunt teritorii enorme de carbuni de piatră pe Timoc, Sârbia nu va avea trebuință să se gândească la o exploatare complicată cu puțuri. Acest mod de exploatare e foarte favorabil, și îl vom putea adopta și în terenurile carbonifere din Carpații noștri.

Debușeu, ce l'a prevăzut destul de bine în calculele lor belgiani pentru vinzarea carbunilor sârbești, este mai ales România care consumă cantități enorme de combustibile, și care prin urmare plătește, pentru aseste pietre negre, an pe an milioane de lei în streinătate, pe când Carpații Munteniei gem de enormele cantități de carbuni de piatră ce zac în pântecul lor.

Probele făcute cu carbunii de la Timoc la 10/XII 888 st. n. de către d. Inspector Pavelescu, au dat rezultate destul de rale pentru ca acești carbuni să nu poată fi întrebuințați la locomotivele căilor ferate, și totuși belgiani din Sârbia nu s'au speriat de nerăușita acestel probe, speră însă că vor reuși cu brichete. În adevăr dinși ar tot acei carbuni la mașinele căil ferate Raduievaț-Zăiceri, și este posibil ca carbunii cu cari s'au făcut probă la 10/XII 888 să fi fost dintr'o bancă de carbuni mai impuri pe lângă împrejurarea că acei carbuni cu cari s'a făcut proba erau de mai mult timp scoși afară ast-fel că erau aproape praf. De aceea și vedem că se instalează pentru acești carbuni un depou însemnat la Giurgiu, iar la Calafat un depou de var, care se arde cu carbuni chiar la mină la Pêrlita, (proiect făcut de mine încă pe când luuram la minele acelea).

Exploarațiunile acelor mine le-am făcut eu în timp de patru ani și trei luni, timp care ar fi fost suficient pentru exploararea a patru mine de felul acestora. Dificultățile erau foarte mari, din cauză că în acele localități au fost în mai multe rânduri revolte și resbelul sârbo-bulgar și lucrăm cu o companie săracă și înecată în datorii. În aceste circumstanțe, o ast-fel de lucrare industrială era condusă cu multe dificultăți.

Timocenii au fixat prețul unei tone de carbuni loco Raduievaț cu 19 lei în aur. Cred însă că acest preț este prea exagerat și iată pentru ce: Exploatarea carbunilor împreună cu transportul lor până la Dunăre și punerea în șlep, nu l' costă mai mult de 6 lei tona. Să mai adăugăm suma, destul de considerabilă, de 4 lei pe tonă pentru cheltueale, de comerț, transportul pe Dunăre și amortizațiunea capitalului alocat. Iată dar un total de 10 lei tona cel mult, iar nu peste 20. Are trebui se impunem vecinilor noștri o taxă vamală de 9 lei în aur pe tonă, lucru care s'a

scăpat cu totul din vederea acelor cari sunt puși se ocrotească interesele adevărate ale țării, punând carbunii de piatră sârbești pe același picior cu aceia cari provin din Germania, Austria și Anglia, și prin aceasta protejându-i foarte mult într-un mod indirect.

Comerțul de sare cu Sârbia are să se restringă din an în an, din cauza importului austriac, pre cum și din împrejurarea că și densul au aflat și vor mai afla mine de sare în părțile despre Bosnia. În anul 1887 s'a făcut un calcul că salinele produc o cantitate suficientă de sare pentru trebuințele Bosniei întregi. Salinele din Bosnia sunt aproape de frontiera sârba, și bazinele în care s'a aflat depusă această sare, continuă și în Sârbia. Aceasta a provocat și pe Sârbi ca se și exploreze terenurile salinifere; explorare care le-a dat rezultate satisfăcătoare.

Pentru minele de carbuni de piatră de la Pêrlita s'a format o societate cu acțiuni, în care Banca-belgiană participă în primul loc. S'au emis acțiuni în sumă de două milioane de lei, din care s'a dat parte foarte însemnată lui I. L. Hirsch, gheșefar din Pesta, care a condus gheșeful între societatea vechiă și cea belgiană, întrebuintând ca atare tot felul de mijloace pentru a și ajunge scopul.

I. Munteanu.
Inginer de mine.

MAINOU

M. S. Regele, voind să arate d-lui Menelas Germani, ministrul finanțelor, satisfăcțiunea sa pentru strălucitul rezultat al împrumutului, rezultat pregătit în mare parte de harnicia și prevăzătoarea administratiunii, l-a numit mare ofițer al *Coroanei*. Regele a remis însuși d-lui Germani însemnele gradului.

Renta cea nouă 4 la sută a fost admisă la cota Brusel din Frankfurt și în Berlin.

Ace rezultat nu numai că s'a făcut iarăși știrea sa intervențiunea guvernului nostru, dar încă el a avut în contra lui ostilitatea secretă a caselor puternice de Bancă cari dețin renta noastră 5%.

Eacă de sigur cel mai măgulitor testimoniu al importanței ce se dă creditului nostru în streinătate.

Reporterii *Nafinunii* trag pe sfoară pe directorul lor.

Credem a aduce un bun serviciu venerabilului d. Dim. Brătianu semnalându-i cazul.

Asupra întrunirii amicilor guvernului jinită Miercuri seara *Nafinunea* de la 17 Febr. dă seama de înțelesul cuvintărilor dd-lor Ianov, Severeanu, Pache, Duca, Ion și Al. Marghiloman, etc. Micul cusur al acestel informațiuni este, că cinci din acești dd. nici n'au fost la întrunire.

Eacă ce se poate numi culmea informațiunilor exacte.

Găsim în *Voința Națională* următoarea născocire:

Se vorbește că vizitil d-lui Ion Marghiloman ar fi murit la Brăila în urma bătăii suferite din partea stăpânului său.

Se pun multe insistențe ca afacerea să se facă mușama.

Cum nu l' aci o vorbă adevărată; cum nici un membru al familiei Marghiloman nu mai are o instalațiune cu un personal de servitori în Brăila, — așteptăm ca *Voința Națională* să și retracteze știrea dată, dacă nu voește să fie acuzată de calomnie.

Partidul vechiu conservator nu trebuie să se fie mândru detot de debuturile unuia din tecederii săi, d. C. Kogălniceanu. Tatăl acestuia s'a însărcinat personal să desăvujeze teoriile și apreciațiunile care nu miroase a Kogălniceanu.

Cititorii pot găsi în darea de seamă oficială o mică întrerupere a d-lui Nic. Filipescu, subliniată de aplauzele Camerei, care îi poate edifica asupra statorniciei creditelor politice ale d-lui Const Kogălniceanu.

Afăm prin ziarele din Paris că d. Marescu a făcut achizițiunea a șase cai de pur sânge, destinați pentru cursele din România, cari cai

sub conducerea trenorului Tobar au și plecat la Caracal, unde este stabilimentul ippic al tēnului deputat.

Ne-am fi mirat ca gustul sportului să nu pătrunză în elementele tinere ale societății când el a făcut așa de mari progrese în tot restul Europei.

Poimăine, Duminecă 19 Februarie, la Societatea „Progresul Silvic” este conferința d-lui M. Tănăsescu asupra amenajamentelor din țară.

Conferința se ține la Ministerul Domeniilor la 8½ ore seara.

ARTE—TEATRE

Teatrul Național, Societatea dramatică, Sămbătă, 18 Februarie, se va juca piesa *Mnschetarii*, dramă în 5 acte. Orchestra la 7½ — Cortina la 8 ore precise.

Noul Palat al Ateneului, Duminecă, 19 Februarie, 1889, al doilea și ultimul Concert dat de d. Franz Ondricek cu grațiosul concurs al doamnelor R. Bauer și Emma Gebauer și al d-lui Narice.

Societatea Concordia română, (Strada Regală Nr. 17) Sămbătă, 18 Februarie 1889, Serata dansată intima, muzica militară.

Inceputul la 9 ore seara.

Sala Teatrului Dacia. Vineri la 17 Februarie 1889, se va da Balul curioșilor mascat și costum, petrecere colosală cu muzica militară și națională. Carnavalul de Venetia, damele vor primi la intrare un frumos suvenir.

BIBLIOGRAFIE

A apărut în Sibiu: *Nașa Trina* operetă comică într-un act, de dr. G. Vuia. Musica de Alex. Dorn.

A apărut: *Albumul literar al societății studenților universitari "Unirea"*, cuprinzând 14 bucuți de: Iulia B. P. Hașdeu, O. Carp, S. Predescu, Georgescu, N. Săveanu, C. Vasiliu, A. Stavri, C. Calmuschi, M. Dragomirescu, A. Sachelarie și N. N. S.

VIN NEGRU

de Oravița și Golu-Drancea

Vechiu de 4 ani, calitate superioare tuturilor altor vinuri.—15 fr. vadra și

ALB DE DRAGAȘANI

din recolta anului 1888. — 15 fr. vadra la

PAUN POPESCU & Co

18, STRADA LIPSCANU 18.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 27 Februarie viitor la ora 11 a. m. și în zilele următoare, va începe vânzarea de bună voie însă prin licitațiune în casele Oteteleșanu, Calea Victoriei, lângă Teatrul Național, a averei mișcătoare a decedatelor d-na Elena Oteteleșanu.

Dr. N. Drăgulănescu

Dă consultațiuni pentru boalele de ochi urechi, nas și gură în toate zilele de la orele 1—3. p. m. Str. Rotarilor, No. 8 bis.

BURSA DIN BUCUREȘTI

16 (28) Februarie 1889.

VALORI	Tirgul liber	Cota oficială	
		Bani gata	Termen
Renta română perpet. 1875.	97½	—	—
Renta română amortisabilă.	97½	97½	—
Renta rom. (rurale convert).	—	—	—
Obl. de stat C.F. Române 6%	100½	—	—
idem . . . 5%	—	—	—
Imprim. Stern 1884.	—	—	—
idem Openheim 1886 . . .	—	—	—
idem Oraș București . . .	87,86½	—	—
idem idem din 1884 . . .	—	—	—
Imp. or. B. cu prime loz fr. 20	—	—	—
Credit fonciar rural . . . 7%	105	—	—
idem idem . . . 5%	96½	97	—
Credit fonc. urb. din Buc. 7	104½	—	—
idem . . . 6%	102	—	—
idem . . . 5%	94½	—	—
Credit fonc. urb. din Iași . . .	82½	—	—
Obl. casel pensiu. fr. 300	235	—	—
Lozuri ottomane . . .	—	—	—
Panama . . .	—	—	—
Korinth . . .	—	—	—
Banca naț. ult. div. 77. 40.	—	—	989
Dacia-Rom. ult. div. 21 lei.	—	—	273
Naț. de asig. ult. div. 16.50	—	—	256
Banca rom. ult. div. fr. 10	—	—	—
Soc. rom. de cons. ult. div.	—	—	150
Soc. Baz. art. ult. div. lei 20	—	—	—
Soc. rom. de hăr. ult. div.	—	—	—
Soc. de reas. ult. div. 15 l. a.	—	—	—
Naț. de asig. ult. div. 94.40	—	—	—
Soc. de cons. ult. div. . . .	—	—	—
Soc. de hărție ult. div. . . .	—	—	—
Agio în burse	—	175,165	—
Banca națională a României	—	—	—
compt.	6½	—	—
Avansuri pe efecte . . . 7%	—	—	—
Avansuri pe lingouri. 7%	—	—	—

Tendința pieței, Fermă

CASA DE SCHIMB MOSCU NACHMIAS

Nr. 8, in palatul "Principele Dimitrie Ghika, (Dacia-Romania) Strada Lipscani, in fata noii clădirii a Băncii Naționale. BUCUREȘTI

Cumpără și vinde efecte publice și face or ce schimb de monezi

Cursul pe ziua de 17 Februarie 1889

Table with exchange rates for various currencies and bonds, including Rentă Amortisabilă, Oblig. de Stat, and various bank notes.

Pentru Anunțuri a se adresa La Hamburg, la Heintz Eisler, Annoncen expedition pentru Germania.

COLOSSEUL COPPLER Sale Imperiale REPRESENTAȚII VARIATE

Mare Depou de Vinuri de Drăgășani HOTEL KIRIAZI

Vinde en gros și en detail Vinuri veritabile de Drăgășani VECHI și NUOI Vin negru Golu-Drâncea Pelin. — Tuică veche și Drojdie Prețuri moderate.

Cel mai puțin și sigur împrumut cu prime

NOILE LOSURI Crucea Alba Holandeză din Anul 1888 a florinilor 10

Având trei trageri pe an:

Table showing lottery draws for April, August, and December 1889, with prize amounts in francs.

Toate platibile fara nici o retinere. Cel mai mic câștig cu care trebuie să iasă fie-care Los, este de fr. 28 urcându-se până la fr. 50, și prin urmare pierderea capitalului este cu totul imposibilă chiar în cazul cel mai defavorabil.

CASA DE SCHIMB & COMISION RUSSU & JACOB

La „Bursa“ Română 2, Str. Lipscani in fata vechiului Palat Dacia 2

Cumpără și vinde efecte publice și face or ce fel de schimb de monezi. Cursul pe ziua de 17 Februarie 1889

Table with exchange rates for various currencies and bonds, including Rentă Amortisabilă, Oblig. de Stat, and various bank notes.

Magasinul de Pânzării și Lingerie „la Confiență“ 40% MAI EFTIN. Desfacere prin autorizațiunea Onor. Camerei de comerț, cu un scăzământ de 40% din cauză de retragere a acestei ramuri de comerț.

GRABITI-VA 600.000 Franci de câștigat la 1 Aprilie st. n. Loteria permanentă: 6 trageri pe an, la fie-care 2 luni, 3.300 loturi câștigând suma de 4.800.000 fr.

Cea mai bună hârtie igienică de țigară este DOROBANTUL, LES DERNIERES CARTOUCHES, L'INDEPENDANCE DE LA ROUMANIE. Fabricat de Frații BRAUNSTEIN.

„ROMANIA LIBERA“ Ziar politic, economic, cotidian

Nr. 3 bis, — ADMINISTRAȚIA PASAGIUL ROMAN, — Nr. 3 bis.

The Singer Manufacturing Co. New-York. Cel mai mare depozit de Mașini originale Singer. Recomandabile mai cu seamă: Mașina Originală Singer Improvâd cu braț înalt.

PREȚUL BILETELOR: 1 Bilet Franci 5, 7 Bilete Franci 34, 25 Bilete Franci 118, 100 Bilete Franci 465. 1 bilet pentru 6 trageri numai 25 FRANCI.

SOCIETATEA ANONIMA DE BASALT ARTIFICIAL ȘI DE CERAMICA DE LA COTROCENI. Capital social: lei 1.500.000, capital versat la 31 Decembrie 1886, lei 1.370.500.

„MONITORUL COMUNAL“ PRIMĂRIEI BUCUREȘTI

Nr. 12. — Administrația Pasagiul Român. — Nr. 12

Primește anunțuri și inserțiuni cu prețuri moderate

De Vînzare un loc mare pe calea Victoriei, No. 210 avînd fațadă și pe strada Clopotari, lungimea 65 metri, lărgimea la mijloc 28. fațadă pe calea Victoriei 20, iar pe str. Clopotaru 28 metri.

Tapeturi, Pervazuri poleite și PLAFUNURI IN RELIEFF. Vergel de alamă pentru Scări, Sticle pentru Uși (Plaques propété) din cele mai renumite fabrici, cu prețuri foarte moderate, recomandă Onorabilului Public subsemnatul.

SPECIALITATI MEDICAMENTOASE BUCUREȘTI Strada Lipscani I. A. CIURA, farmacist BUCUREȘTI Palatul Dacia, APROBATE DE ONOR. CONSILIU MEDICAL SUPERIOR. PROTOXALATUL DE FER CIURA. Acest feruginos se poate întrebuița cu mare succes contra cachexiei urbane atonie de diferite organe, lipsă de poftă de mîncare, digestiune neregulată, dispnee, gastralgie, tuse pulmonară (oftic) serofurii, rachichime, lipsă de sânge, ne-venirea obișnuită a femeilor și contra tuturor boalelor ce provin din cauza lipsei de sânge.

MARELE CIRC SIDOLI 7, Str. Poliției, 7. Astăzi Vineri 17 Februarie 1889 MARE Representațiune cu un Program foarte bogat Sâmbăta 18 Februarie 1889 HIGH-LIFE Debutul celebrului rege al focului d. Noridas. Duminică 19 Februarie 1889 două mari reprezentațiuni